

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vankeuslain, tutkintavankeuslain ja puolustustilalain 9 §:n muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vankeuslain, tutkintavankeuslain ja puolustustilalain 9 §:n muuttamisesta (HE 53/2025 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Lakivaliokunta (LaVM 14/2025 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

vankeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vankeuslain (767/2005) 5 luvun 7 §:n 2 momentti,
muutetaan 1 luvun 9 §:n 2 momentti, 2 luvun 1 §:n 4 momentti ja 12 §:n 1 momentti, 4 luvun 9 §:n 1 ja 2 momentti, 5 luvun 5 ja 6 §, 7 §:n otsikko sekä 9 §:n 3 momentti, 6 luvun 1 §, 11 luvun 2 § ja 3 §:n 2 momentin 2 kohta sekä 8 §:n 1 momentti, 12 luvun 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentti ja 11 §:n 2 momentti, 13 luvun 2 §:n 3 momentti ja 13 §:n 2 momentti, 16 luvun 3 §:n 1 momentti sekä 18 luvun 2 §, 5 §:n 1 momentti sekä 6 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 9 §:n 2 momentti, 5 luvun 9 §:n 3 momentti ja 12 luvun 11 §:n 2 momentti laissa 222/2022, 2 luvun 1 §:n 4 momentti ja 12 §:n 1 momentti laissa 33/2015, 4 luvun 9 §:n 1 momentti ja 6 luvun 1 § laissa 1302/2021, 5 luvun 5 § osaksi laissa 222/2022, 11 luvun 2 § osaksi laissa 393/2015, 11 luvun 3 §:n 2 momentin 2 kohta ja 8 §:n 1 momentti sekä 13 luvun 13 §:n 2 momentti laissa 393/2015, 12 luvun 7 §:n 1 momentti ja 8 §:n 1 momentti sekä 13 luvun 2 §:n 3 momentti laissa 290/2021 sekä 18 luvun 2 § osaksi laissa 507/2019 ja 6 §:n 1 momentti laissa 735/2011, sekä
lisätään 8 luvun 11 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 185/2025 vp

1 luku

Yleiset säännökset vankeuden täytäntöönpanosta

9 §

Toimivalta virka-ajan ulkopuolella

— — — — —
Rikosseuraamuslaitoksen päivystävä virkamies saa käyttää täytäntöönpanosta vastaavalle virkamiehelle kuuluvaa päätösvaltaa rangaistusaikaa koskevan päätöksen tekemisessä ja etsintäkuuluttamisessa, jollei asia siedä viivytystä.
— — — — —

2 luku

Täytäntöönpanon aloittaminen

1 §

Vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoon ryhtyminen

— — — — —
Vankilaan ottamista voidaan rajoittaa normaaliolojen vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa, jos rajoittaminen on välttämätöntä sen varmistamiseksi, että vankeuden täytäntöönpano on 1 luvun 3 §:n 2 momentissa edellytetyllä tavalla turvallista yhteiskunnalle, henkilökunnalle ja vangeille. Rajoitukset voivat koskea sakon muuntorangaistukseen ja alle kahden vuoden ehdottomaan vankeusrangaistukseen tuomittuja. Rajoitukset voivat kestää enintään kuusi kuukautta. Rajoituksia voidaan jatkaa enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan, jos se on edelleen välttämätöntä tässä momentissa säädetyistä syistä. Rangaistuksen täytäntöönpanoon on kuitenkin ryhtyttävä, jos tuomittu rangaistus raukeaisi rajoitusten vuoksi.
— — — — —

12 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset vankeuden täytäntöönpanon aloittamisesta ja lykkäämisestä, lainvoimaa vailla olevan tuomion täytäntöönpanosta, tuomitun kuulemisesta, etsintäkuuluttamisesta sekä sakon maksamisesta vankilassa annetaan valtioneuvoston asetuksella. Oikeusministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset vankilaan ottamisen rajoittamisen alkamisesta ja päättymisestä sekä siitä, millä tavoin vankilaan ottamista rajoitetaan.
— — — — —

Eduskunnan vastaus EV 185/2025 vp

4 luku

Saapuminen ja sijoittaminen vankilaan

9 §

Sijoittaminen avolaitokseen

Tuomittu voidaan suoraan vapaudesta sijoittaa avolaitokseen, jos hänen suoritettavanaan on yhdessä tai erikseen sakon muuntorangaistus ja enintään kahden vuoden vankeusrangaistus. Tuomittu voidaan määrätä ilmoittautumaan suljettuun vankilaan ennen avolaitokseen toimittamista. Avolaitokseen sijoittamisen edellytyksenä on, että vanki sitoutuu päihitteettömyyteen ja 16 luvun 7 §:ssä tarkoitettuun päihitteettömyyden valvontaan sekä tämän luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuun teknisillä välineillä tapahtuvaan valvontaan.

Tuomittu on kuitenkin sijoitettava suljettuun vankilaan, jos on perusteltua syytä epäillä, että hän:

- 1) ei sovellu avolaitoksessa järjestettävään tai avolaitokseen hyväksymään toimintaan;
 - 2) ei tule noudattamaan avolaitoksen järjestystä;
 - 3) jatkaa rikollista toimintaansa;
 - 4) vaarantaa toisen vangin tai muun henkilön turvallisuutta;
 - 5) poistuu avolaitoksesta luvatta; tai
 - 6) ei tule noudattamaan päihitteettömyyttä tai suostumaan sen valvontaan.
-

5 luku

Sijoittaminen vankilassa

5 §

Varmuosasto

Vankilassa voi turvallisuussyistä olla muusta vankilasta eristetty osasto (*varmuusosasto*).

Varmuosastolle sijoitetun vangin oikeuksien rajoituksista säädetään 8 luvun 3 §:n 2 momentissa, 11 luvun 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 2 momentissa ja 4 §:n 2 momentissa, 12 luvun 8 §:ssä sekä 13 luvun 2 §:n 3 momentissa.

Varmuosastolle sijoittamisesta on viipymättä ilmoitettava lääkärille tai muulle terveydenhuollon ammattihenkilölle. Varmuosastolle sijoitettua vankia ja hänen terveydentilaansa on tarkoin seurattava.

6 §

Varmuosastolle sijoittamisen edellytykset

Vanki voidaan sijoittaa varmuusosastolle, jos se on välttämätöntä sen estämiseksi, että hän:

Eduskunnan vastaus EV 185/2025 vp

- 1) jatkaa rikollista toimintaa, joka vaarantaa vankilan järjestystä ja turvallisuutta;
- 2) yrittää karata tai hänet yritetään vapauttaa; tai
- 3) muulla kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetuin tavoin vakavasti vaarantaa vankilan järjestystä ja turvallisuutta taikka toisen vangin tai muun henkilön turvallisuutta vankilassa.

7 §

Varmuusosastolle sijoittamisen kesto

9 §

Päätösvalta

Vangin sijoittamisesta varmuusosastolle ja varmuusosastolle sijoittamisen jatkamisesta päättää operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja vankilan yksikönpäällikön tai asiakasarvioinnin yksikön yksikönpäällikön esityksestä tai näitä kuultuaan.

6 luku

Siirtäminen vankilasta toiseen

1 §

Siirtäminen suljetusta vankilasta avolaitokseen

Vanki voidaan rangaistuksen pituudesta riippumatta siirtää suljetusta vankilasta avolaitokseen rangaistuksen jäljellä olevaa osaa suorittamaan, jos:

- 1) avolaitokseen siirtäminen edistää rangaistusajan suunnitelman toteutumista;
- 2) vanki soveltuu avolaitoksen järjestettävään tai muuhun avolaitoksen hyväksymään toimintaan;
- 3) voidaan pitää todennäköisenä, että vanki noudattaa avolaitoksen järjestystä, ei jatka rikollista toimintaa, ei vaaranna toisen vangin tai muun henkilön turvallisuutta eikä poistu avolaitoksesta luvatta;
- 4) vanki sitoutuu olemaan käyttämättä päihdyttäviä aineita ja rikoslain 44 luvun 16 §:ssä tarkoitettuja dopingaineita sekä sitoutuu tämän lain 16 luvun 7 §:ssä tarkoitettuun päihteettömyyden valvontaan; ja
- 5) vanki sitoutuu 4 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuun teknisillä välineillä tapahtuvaan valvontaan.

Vangin siirtämisessä suljetusta vankilasta avolaitokseen noudatetaan 4 luvun 8 §:ää.

Eduskunnan vastaus EV 185/2025 vp

8 luku

Toimintaan osallistuminen

11 §

Luvan tai sijoituksen peruuttaminen

Rikosseuraamuslaitoksen virkamies voi toimittaa ulkopuoliseen laitokseen sijoitetun vangin ja hänen mukanaan olevan omaisuuden vankilaan ulkopuolisen laitossijoituksen peruuttamisen selvittämisen ja kurinpitoasian käsittelyn vaatimaksi ajaksi.

11 luku

Vapaa-aika

2 §

Osallistuminen vapaa-ajan toimintoihin

Vanki saa osallistua vapaa-ajan toimintoihin ja viettää vapaa-aikaa yhdessä muiden vankien kanssa.

Varmuosastolle sijoitettu vanki saa osallistua varmuusosastolle soveltuviin vapaa-ajan toimintoihin. Varmuosastolle sijoitettu vanki saa viettää vapaa-aikaa yhdessä muiden varmuusosaston vankien kanssa varmuusosastolle soveltuvalla tavalla.

Osallistuminen voidaan kieltää tai sitä rajoittaa, jos vanki:

- 1) suorittaa 15 luvun 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua yksinäisyysrangaistusta; taikka
- 2) on 15 luvun 11 §:ssä tai 18 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimenpiteen kohteena.

Vangilta, joka on päihtynyt tai joka häiritsee vapaa-ajan toimintaa taikka vaarantaa vankilan järjestystä tai turvallisuutta, voidaan evätä oikeus osallistua vapaa-ajan tilaisuuteen.

3 §

Uskonnonharjoitus

Vangilla on oikeus osallistua uskonnollisiin tilaisuuksiin, jollei:

-
- 2) vanki ole 15 luvun 11 §:ssä tai 18 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimenpiteen kohteena.
-

Eduskunnan vastaus EV 185/2025 vp

8 §

Päätösvalta

Vapaa-ajan toimintaan ja 3 §:ssä tarkoitettuun jumalanpalvelukseen, hartaushetkeen ja muuhun uskonnolliseen tilaisuuteen osallistumisen taikka kirjastoon pääsyn epäämisestä sekä 2 §:n 3 momentissa tarkoitettua osallistumisen kieltämisestä tai rajoittamisesta päättää ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tai, jos asia ei siedä viivytystä, ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies. Ennen epäämispäätöksen tekemistä tulee kuulla tilaisuuden järjestäjää.

12 luku

Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä

7 §

Puhelun kuunteleminen ja tallentaminen

Vangin puhelua saadaan kuunnella ja puhelu tallentaa, jos se on tarpeen kyseisen vangin rikostaustaan, hänen vankeusaikaiseen käyttäytymiseensä tai puhelun vastaanottajaan liittyvästä perustellusta syystä rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Puhelun kuuntelemiseen ja tallentamiseen oikeuttava päätös voidaan tehdä enintään 14 päivän määräajaksi kerrallaan.

8 §

Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä varmuusosastolla

Varmuusosastolla olevalta vangilta peräisin oleva ja vangille saapunut muu kuin 3 ja 4 §:ssä tarkoitettu kirje, muu postilähetys ja viesti saadaan lukea, jos se on tarpeen kyseisen vangin rikostaustaan, hänen vankeusaikaiseen käyttäytymiseensä, lähetykseen tai sen lähettäjään taikka vastaanottajaan liittyvästä syystä rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Muutoin vangin kirjeenvaihtoon sovelletaan, mitä 1 §:ssä, 2 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 2 a, 3—5 ja 11 §:ssä säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 185/2025 vp

11 §

Päätösvalta

Kirjeen, muun postilähetyksen tai viestin lukemisesta 2 §:n 1 momentin, 8 §:n 1 momentin tai 9 b §:n nojalla, 2 §:n 2 momentin mukaisesta lähettäjän selvittämisestä, 2 §:n 3 momentissa tarkoitettua jäljennöksen ottamisesta, 2 a §:n 1 momentin mukaisesta lukemisesta ilmoittamisesta sekä lähetyksen tai viestin 5 §:ssä tarkoitettua pidättämisestä päättää turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Viestin saa kuitenkin antaa luettavaksi myös sellaiselle Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehelle, jolla on oikeus käsitellä turvallisuustietorekisterin tietoja. Puhelun kuuntelemisesta ja tallentamisesta päättää turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Puhelimen käytön keskeyttämisestä tai epäämisestä päättää ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tai ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies.

13 luku

Tapaamiset ja muut yhteydet vankilan ulkopuolelle

2 §

Tapaamistilat ja valvonta

Jäljempänä 3 §:ssä tarkoitettussa valvotussa tapaamisessa vangin ja tapaajan välinen keskustelu voidaan kuunnella ja tallentaa teknisellä laitteella, jos se on tarpeen kyseisen vangin rikostautaan, hänen vankeusaikaiseen käyttäytymiseensä tai tapaajaan liittyvästä perustellusta syystä rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Varmuusosastolle sijoitetun vangin keskustelu voidaan kuunnella ja tallentaa teknisellä laitteella 3 §:ssä tarkoitettussa valvotussa tapaamisessa, 5 §:ssä tarkoitettussa lapsen tapaamisessa ja 13 §:ssä tarkoitettussa yhteydenpidossa videoyhteyden välityksellä. Keskustelun kuuntelusta ja tallentamisesta on ennen toimenpiteen aloittamista ilmoitettava vangille ja tapaajalle.

13 §

Yhteydenpito videoyhteyden välityksellä

Yhteydenpidon valvontaan, keskeyttämiseen ja peruuttamiseen sovelletaan, mitä 2 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 8 ja 9 §:ssä säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 185/2025 vp

16 luku

Vankilan tilojen ja vangin tarkastaminen

3 §

Vangin turvatarkastus

Vangille voidaan tehdä turvatarkastus rikoksen estämiseksi, vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi (*vangin turvatarkastus*).

— — — — —

18 luku

Turvaamistoimenpiteet ja voimakeinojen käyttö

2 §

Sitominen

Vangin välitöntä toimintavapautta saadaan rajoittaa käsiraudat laittamalla, muovista sidettä käyttämällä, sylkemisen estävää suojaa käyttämällä tai muulla vastaavalla tavalla, jos se on välttämätöntä virkatehtävän suorittamisen yhteydessä:

- 1) karkaamisen estämiseksi kuljetuksen aikana;
- 2) sellaisen väkivaltaisen käyttäytymisen hillitsemiseksi, jota ei saada estetyksi muilla tavoin ja josta saattaa aiheutua vaaraa vangin tai muun henkilön turvallisuudelle taikka huomattavaa vahinkoa omaisuudelle;
- 3) uhkaavan väkivallan torjumiseksi; tai
- 4) henkilönkatsastuksen turvaamiseksi.

Sitomista ei saa jatkaa pitempään kuin on välttämätöntä. Sitominen ei saa aiheuttaa vangille vaaraa tai tarpeetonta kipua. Sitomisesta on viipymättä ilmoitettava terveydenhuollon ammattihenkilölle, jos vanki sidotaan 1 momentin 2 kohdan nojalla. Kun vanki on kuultavana tuomioistuimessa, sitominen on lopetettava, jollei puheenjohtaja erityisestä syystä toisin määrää. Sitominen on lopetettava myös, jos se on välttämätöntä lääketieteellisen toimenpiteen suorittamiseksi.

Raskaana olevaa vankia ei saa sitoa synnytyksen käynnistyttyä, synnytyksen aikana tai välittömästi synnytyksen jälkeen.

5 §

Erillään pitäminen

Vanki saadaan pitää erillään muista vangeista, jos se on välttämätöntä:

- 1) sen estämiseksi, että vanki vakavasti vaarantaa muun henkilön henkeä tai terveyttä;
- 2) ilmeisen karkamis- tai vapauttamisyrityksen estämiseksi;

Eduskunnan vastaus EV 185/2025 vp

- 3) päihdyttävän aineen jatkuvan käytön tai rikoslain 50 luvun 1, 2, 2 a, 3, 4 ja 4 a §:ssä tarkoitettua huumausainerikoksen estämiseksi;
- 4) vangin oman turvallisuuden takaamiseksi; tai
- 5) muun 1—4 kohtaa vastaavan, vankilan järjestystä ja turvallisuutta vakavasti vaarantavan teon estämiseksi.
- — — — —

6 §

Voimakeinojen käyttö

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehellä on virkatehtävää suorittaessaan oikeus käyttää voimakeinoja:

- 1) vangin karkaamisen tai luvatta poistumisen estämiseksi, vastarinnan murtamiseksi ja tässä tai 16 luvussa tarkoitettua valvonta-, tarkastus- ja turvaamistoimenpiteen suorittamiseksi;
- 2) 17 luvussa tarkoitettua vankilaan pääsyn estämiseksi, esineiden ja tavaroiden haltuun ottamiseksi, alueelta poistamiseksi sekä kiinniottamisen ja säilössäpidon toimittamiseksi;
- 3) henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen tai muun henkilön terveyttä vaarantavan teon taikka tapahtuman uhatessa luvattoman pääsyn estämiseksi, esteen poistamiseksi tai kulkuneuvon pysäyttämiseksi; sekä
- 4) 8 luvun 6 §:ssä tarkoitettua siviilityössä sekä 9 §:ssä tarkoitetuissa vankilan ulkopuolisessa toiminnassa ja vankilan ulkopuolisessa sijoituslaitoksessa olevan vangin kiinni ottamiseksi ja vankilaan toimittamiseksi.
- — — — —

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

tutkintavankeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tutkintavankeuslain (768/2005) 4 luvun 1 §:n 1 momentti, 7 luvun 1 § ja 2 §:n 1 momentti, 8 luvun 7 §:n 1 momentti, 9 luvun 1 §:n 3 momentti ja 10 §:n 2 momentti, 11 luvun 3 §:n 1 momentti, 13 luvun 2 §, 5 §:n 1 momentti ja 6 §:n 1 momentti, 15 luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 16 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 8 luvun 7 §:n 1 momentti ja 9 luvun 1 §:n 3 momentti laissa 291/2021, 9 luvun 10 §:n 2 momentti laissa 394/2015, 13 luvun 2 § osaksi laissa 508/2019 ja 6 §:n 1 momentti osaksi laissa 736/2011, 15 luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 307/2023 sekä 16 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 1641/2015, sekä

Eduskunnan vastaus EV 185/2025 vp

lisätään 3 lukuun uusi 2 b—2 d § ja mainitun luvun 9 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 223/2022 ja 307/2023, uusi 4 momentti sekä lakiin siitä lailla 1303/2021 kumotun 8 luvun 8 §:n tilalle uusi 8 § seuraavasti:

3 luku

Sijoittaminen vankilassa, perushuolto ja siirtäminen

2 b §

Varmuosasto

Varmuosastolle sijoitetun tutkintavangin oikeuksien rajoituksista säädetään 4 luvun 1 §:n 1 momentissa, 7 luvun 1 §:n 2 momentissa, 2 §:n 1 momentissa ja 3 §:n 1 momentissa, 8 luvun 8 §:ssä sekä 9 luvun 1 §:n 3 momentissa.

Varmuosastolle sijoittamisesta on viipymättä ilmoitettava lääkärille tai muulle terveydenhuollon ammattihenkilölle. Varmuosastolle sijoitettua tutkintavankia ja hänen terveydentilaansa on tarkoin seurattava.

2 c §

Varmuosastolle sijoittamisen edellytykset

Tutkintavanki voidaan sijoittaa varmuusosastolle, jos se on välttämätöntä sen estämiseksi, että hän:

- 1) jatkaa rikollista toimintaa, joka vaarantaa vankilan järjestystä ja turvallisuutta;
- 2) yrittää karata tai hänet yritetään vapauttaa; taikka
- 3) muulla kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetuin tavoin vakavasti vaarantaa vankilan järjestystä ja turvallisuutta taikka toisen tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuutta vankilassa.

2 d §

Varmuosastolle sijoittamisen kesto

Varmuosastolle sijoittamista ei saa jatkaa kauemmin kuin se on välttämätöntä. Päätös tutkintavangin sijoittamisesta varmuusosastolle ja sen perusteet on otettava uudelleen harkittaviksi enintään kolmen kuukauden väliajoin.

Eduskunnan vastaus EV 185/2025 vp

9 §

Päätösvalta

Tutkintavangin sijoittamisesta varmuusosastolle ja varmuusosastolle sijoittamisen jatkamisesta päättää operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja vankilan yksikönpäällikön tai asiakasarviointin yksikön yksikönpäällikön esityksestä tai näitä kuultuaan.

4 luku

Toiminta

1 §

Toimintaan osallistuminen

Tutkintavanki ei ole velvollinen osallistumaan vankilan järjestämään tai hyväksymään toimintaan. Jos tutkintavanki haluaa osallistua toimintaan, siihen on mahdollisuuksien mukaan varattava tilaisuus. Varmuusosastolle sijoitettu tutkintavanki voi kuitenkin osallistua vain varmuusosastolle soveltuviin toimintoihin.

7 luku

Vapaa-aika

1 §

Vapaa-ajan toiminta

Tutkintavanki saa osallistua vapaa-ajan toimintoihin ja viettää vapaa-aikaa yhdessä muiden vankien kanssa.

Varmuusosastolle sijoitettu tutkintavanki saa osallistua varmuusosastolle soveltuviin vapaa-ajan toimintoihin. Varmuusosastolle sijoitettu tutkintavanki saa viettää vapaa-aikaa yhdessä muiden varmuusosaston tutkintavankien kanssa varmuusosastolle soveltuvalla tavalla.

Osallistuminen voidaan kieltää tai sitä rajoittaa, jos tutkintavanki:

- 1) suorittaa 10 luvun 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua yksinäisyysrangaistusta; taikka
- 2) on 10 luvun 11 §:ssä tai 13 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden kohteena.

Tutkintavangilta, joka on päihtynyt tai joka häiritsee vapaa-ajan toimintaa taikka vaarantaa vankilan järjestystä tai turvallisuutta, voidaan evätä oikeus osallistua vapaa-ajan tilaisuuteen.

Eduskunnan vastaus EV 185/2025 vp

2 §

Uskonnonharjoitus

Tutkintavangilla on oikeus osallistua vankilassa järjestettyihin jumalanpalveluksiin, hartaus-
hetkiin ja muihin hengellisiin tilaisuuksiin, jollei hän ole:

- 1) sijoitettu varmuusosastolle tai suorita 10 luvun 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua yksinäisyysrangaistusta; taikka
 - 2) 10 luvun 11 §:ssä tai 13 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettun toimenpiteen kohteena.
-

8 luku

Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä

7 §

Puhelun kuunteleminen ja tallentaminen

Tutkintavangin puhelua saadaan kuunnella ja puhelu tallentaa, jos se on tarpeen kyseisen tutkintavangin rikostaustaan, hänen tutkintavankeusaikaiseen käyttäytymiseensä tai puhelun vastaanottajaan liittyvästä perustellusta syystä rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi, tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi taikka tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Puhelun kuuntelemiseen ja tallentamiseen oikeutava päätös voidaan tehdä enintään 14 päivän määräajaksi kerrallaan.

8 §

Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä varmuusosastolla

Varmuusosastolla olevalta tutkintavangilta peräisin oleva ja tutkintavangille saapunut muu kuin 3 ja 4 §:ssä tarkoitettu kirje, muu postilähetys ja viesti saadaan lukea, jos se on tarpeen kyseisen tutkintavangin rikostaustaan, hänen tutkintavankeusaikaiseen käyttäytymiseensä, lähettykseen tai sen lähettäjään taikka vastaanottajaan liittyvästä syystä tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi, rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Muutoin tutkintavangin kirjeenvaihtoon sovelletaan, mitä 1 §:ssä, 2 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 2 a, 3—5 ja 9 §:ssä säädetään.

Varmuusosastolla olevan tutkintavangin puhelimen käytön ehtona on, että vanki suostuu siihen, että hänen puhelunsa voidaan kuuntelun lisäksi tallentaa. Muutoin puhelun kuuntelemiseen sovelletaan, mitä 7 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

Varmuusosastolle sijoitetulle vangille ei voida myöntää lupaa 7 a §:ssä tarkoitettuun sähköpostin käyttöön.

9 luku

Tapaamiset ja muut yhteydet vankilan ulkopuolelle

1 §

Tapaaminen

Tutkintavangin ja tapaajan välinen keskustelu voidaan kuunnella ja tallentaa teknisellä laitteella, jos se on tarpeen kyseisen tutkintavangin rikostaustaan, hänen tutkintavankeusaikaiseen käyttäytymiseensä tai tapaajaan liittyvästä perustellusta syystä rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi, tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi taikka tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Varmuusosastolle sijoitetun tutkintavangin keskustelu voidaan kuunnella ja tallentaa teknisellä laitteella 2 momentissa tarkoitetussa valvotussa tapaamisessa, 3 §:ssä tarkoitetussa lapsen tapaamisessa ja 10 §:ssä tarkoitetussa yhteydenpidossa videoyhteyden välityksellä. Keskustelun kuuntelusta ja tallentamisesta on ennen toimenpiteen aloittamista ilmoitettava tutkintavangille ja tapaajalle.

10 §

Yhteydenpito videoyhteyden välityksellä

Yhteydenpidon valvontaan, keskeyttämiseen ja peruuttamiseen sovelletaan, mitä 1 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 6 ja 7 §:ssä säädetään.

11 luku

Vankilan tilojen ja tutkintavangin tarkastaminen

3 §

Tutkintavangin turvatarkastus

Tutkintavangille voidaan tehdä turvatarkastus rikoksen estämiseksi, vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi taikka tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi (*tutkintavangin turvatarkastus*).

13 luku

Turvaamistoimenpiteet ja voimakeinojen käyttö

2 §

Sitominen

Tutkintavangin välitöntä toimintavapautta saadaan rajoittaa käsiraudat laittamalla, muovista sidettä käyttämällä, sylkemisen estävää suojaa käyttämällä tai muulla vastaavalla tavalla, jos se on välttämätöntä virkatehtävän suorittamisen yhteydessä:

- 1) karkaamisen estämiseksi kuljetuksen aikana;
- 2) sellaisen väkivaltaisen käyttäytymisen hillitsemiseksi, jota ei saada estetyksi muilla tavoin ja josta saattaa aiheutua vaaraa tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuudelle taikka huomattavaa vahinkoa omaisuudelle;
- 3) uhkaavan väkivallan torjumiseksi; tai
- 4) henkilönkatsastuksen turvaamiseksi.

Sitomista ei saa jatkaa pitempään kuin on välttämätöntä. Sitominen ei saa aiheuttaa tutkintavangille vaaraa tai tarpeetonta kipua. Sitomisesta on viipymättä ilmoitettava terveydenhuollon ammattihenkilölle, jos tutkintavanki sidotaan 1 momentin 2 kohdan nojalla. Kun tutkintavanki on kuultavana tuomioistuimessa, sitominen on lopetettava, jollei puheenjohtaja erityisistä syistä toisin päättä. Sitominen on lopetettava myös, jos se on välttämätöntä lääketieteellisen toimenpiteen suorittamiseksi.

Raskaana olevaa tutkintavankia ei saa sitoa synnytyksen käynnistyttyä, synnytyksen aikana tai välittömästi synnytyksen jälkeen.

5 §

Erillään pitäminen

Tutkintavanki saadaan pitää erillään muista vangeista, jos se on välttämätöntä:

- 1) sen estämiseksi, että tutkintavanki vakavasti vaarantaa muun henkilön henkeä ja terveyttä;
- 2) ilmeisen karkaamis- tai vapauttamisyrittäksen estämiseksi;
- 3) päihdyttävän aineen jatkuvan käytön tai rikoslain 50 luvun 1, 2, 2 a, 3, 4 ja 4 a §:ssä tarkoitettua huumausainerikoksen estämiseksi;
- 4) tutkintavangin oman turvallisuuden takaamiseksi; tai
- 5) muun 1—4 kohtaa vastaavan, vankilan järjestystä ja turvallisuutta vakavasti vaarantavan teon estämiseksi.

6 §

Voimakeinojen käyttö

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehellä on virkatehtävää suorittaessaan oikeus käyttää voimakeinoja:

Eduskunnan vastaus EV 185/2025 vp

- 1) tutkintavangin karkaamisen tai luvatta poistumisen estämiseksi, vastarinnan murtamiseksi ja tässä tai 11 luvussa tarkoitetun valvonta-, tarkastus- ja turvaamistoimenpiteen suorittamiseksi;
 - 2) 12 luvussa tarkoitetun vankilaan pääsyn estämiseksi, esineiden ja tavaroiden haltuun ottamiseksi, alueelta poistamiseksi sekä kiinniottamisen ja säilössäpidon toimittamiseksi; sekä
 - 3) henkeen tai terveyteen kohdistuvan rikoksen taikka muun henkilön terveyttä vaarantavan teon taikka tapahtuman uhatessa luvattoman pääsyn estämiseksi, esteen poistamiseksi tai kuluneuvon pysäyttämiseksi.
-

15 luku

Muutoksenhaku

1 §

Muutoksenhakukelpoiset päätökset

Tutkintavanki saa vaatia oikaisua tai valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee:

- 1) 3 luvun 1 §:n 5 momentissa tarkoitettua sijoittamista, 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua erillään asumista omasta pyynnöstä, 2 c §:ssä tarkoitettua varmuusosastolle sijoittamista, 2 d §:ssä tarkoitettua varmuusosastolle sijoittamisen jatkamista, 3 §:ssä tarkoitettua omien vaatteiden käyttöä tai 4 §:ssä tarkoitettua perusruokavaliosta poikkeamista;
-

16 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Vankeuslain soveltaminen

Tutkintavankeuden toimeenpanossa sovelletaan, mitä vankeuden täytäntöönpanon osalta säädetään vankeuslain:

- 3) 5 luvun 1 §:n 1 momentissa osastoista, 5 §:n 1 momentissa varmuusosastosta, 8 §:ssä osaston päiväjärjestyksestä ja 9 §:n 1 momentissa osaston päiväjärjestyksen vahvistamista koskevista päätösvallasta sekä 9 §:n 2 momentissa tarkoitetun ylilääkärin tai hänen määräämänsä lääkärin päätösvallasta;
-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

puolustustilalain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustustilalain (1083/1991) 9 §:n 4 momentti seuraavasti:

9 §

Turvasäilöön määrätyn henkilön oikeuksista on voimassa, mitä tutkintavangista tutkintavankeuslaissa (768/2005) säädetään. Hänen yhteydenpitoaan ulkopuolisiin voidaan kuitenkin rajoittaa ja yhteydenpito voidaan kieltää siltä osin kuin se saattaa vaarantaa turvasäilöön määräämisen tarkoituksen saavuttamisen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 17.12.2025

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri